

staten, kommuner og andre offentlige institutioner også større erhvervsvirksomheder være selvforsikrere. De nævnte institutioner og virksomheder er dog kun stillet som om forsikring var tegnet, såfremt forsikringen er »sædvanlig«.

Industrirådet har anført, at det vil medføre betydelige retstekniske problemer at afgøre, dels hvilke erhvervsvirksomheder, der er omfattet af bestemmelsen, dels hvilke forsikringer der er »sædvanlige«.

Justitsministeriet er enig i, at den af udvalget foreslåede regel vil medføre betydelige afgrænsningsvanskeligheder. Lovforslaget indeholder derfor en mindre vidtgående regel om selvforsikring. Således er det alene offentlige institutioner, der er omfattet af bestemmelsen, og det kræves ikke, at forsikring ville være »sædvanlig«. Udvalget havde alene foreslået, at en selvforsikrer skulle være stillet, som om tingsforsikring var tegnet. Dette forslag hang sammen med, at en drifttabsforsikring er så individuelt tegnet, at der næppe ville kunne forekomme tilfælde, hvor en sådan forsikring kunne anses for at være »sædvanlig«, se betænkning II, side 52. Da det nu ikke kræves, at forsikringen skal være »sædvanlig«, foreslås det, at en selvforsikrer i enhver henseende stilles, som om forsikring var tegnet.

Reglen om selvforsikring findes i forslaget § 20.

Justitsministeriet kan tiltræde udvalgets forslag om ophævelse af regresretten ved personskaade og tab af forsørger for forsikringsselskaber, pensionsordninger og sociale ydelser. Der henvises til forslaget § 17, § 22, stk. 2, og § 30.

Arbejdstagere ansvar

Justitsministeriet er enig med erstatningslovudvalget og det tidligere udvalg i, at ansvaret for ansattes skadegørende handlinger principielt bør bæres af arbejdsgiveren, som er den, i hvis interesse og virksomhed den skadevoldende adfærd er udvist. Hvor præventive hensyn gør det nødvendigt, bør ansvaret dog påhvile den ansatte.

Der foreslås på denne baggrund i § 23 en regel svarende til udvalgets udkast. Det bemærkes, at reglen i praksis vil få et noget snævrere anvendelsesområde end forudsat af udvalget. Dette skyldes, at ansvaret i tilfælde, hvor der foreligger forsikring, er foreslået særligt reguleret, jfr. ovenfor.

Efter udvalgets forslag påhviler der den ansatte et selvstændigt ansvar over for skadelidte. Dette ansvar kan lempes, men ved afgørelsen af spørgsmålet om lempelse bør man også tage hensyn til

skadelidtes interesse. Det betyder, at den ansatte i tilfælde, hvor arbejdsgiveren er insolvent, kan komme til endeligt at betale erstatning til trediemand, selv om reglerne om forholdet mellem arbejdsgiveren og den ansatte fører til, at den ansatte har regres mod arbejdsgiveren. Landsorganisationen i Danmark har i sin udtalelse om betænkningen anført, at man ikke finder det rimeligt, at den ansatte skal bære risikoen for arbejdsgiverens insolvens. Efter justitsministeriets opfattelse kan der ved arbejdsgiverens insolvens både forekomme tilfælde, hvor det er rimeligt at lade den ansatte bære ansvaret, og tilfælde, hvor dette bør bæres af skadelidte, og man finder, at den foreslåede regel vil udgøre et egnet grundlag for konkrete afgørelser om denne ansvarsfordeling.

Almindelig lempelsesregel

Justitsministeriet kan tilslutte sig, at der som foreslået af udvalget gennemføres en almindelig lempelsesregel, der kan finde anvendelse, såfremt ansvaret ud fra sociale og humanitære synspunkter er urimeligt byrdefuldt og i andre særlige tilfælde.

Industrirådet har i udtalelsen om betænkningen anført, at lempelsesreglen ikke bør finde anvendelse på kontraktsansvar. Man har bl.a. fremhævet, at de grunde, der taler for en lempelse uden for kontrakt, hvor selv en beskeden uagtsomhed kan føre til store erstatningskrav, ikke kan overføres til ansvar inden for kontrakt, og at det er væsentligt for samfundets trivsel, at ansvaret for kontraktors overholdelse og ansvaret for misligholdelse fastholdes i lovgivningen.

Justitsministeriet har forståelse for de af Industrirådet anførte synspunkter, og man finder derfor, at man i almindelighed bør være tilbageholdende med at anvende lempelsesreglen i kontraktsforhold. Efter justitsministeriets mening bør det imidlertid ikke udelukkes, at der kan forekomme tilfælde, hvor der er behov for reglen, og reglen er derfor i overensstemmelse med udvalgets forslag udformet som en helt almindelig regel, der i princippet også kan finde anvendelse i kontraktsforhold. Spørgsmålet om, i hvilke tilfælde et kontraktsansvar bør kunne lempes, drøftes nærmere i bemærkningerne til § 24. Reglen findes i forslaget § 24, stk. 1.

Flere erstatningsansvarlige

Efter udvalgets forslag skal den indbyrdes fordeling af erstatningsbyrden mellem flere solidarisk ansvarlige foretages efter, hvad der under hensyn til ansvarets beskaffenhed, foreliggende ansvarsfor-